

	СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛЬОВЕ ТА ЛУЧНЕ КОРМОВИРОБНИЦТВО»
Лектор дисципліни	Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність <u>201 «Агрономія»</u> Освітня програма <u>«Агрономія»</u> Рік навчання <u>4</u>, семестр <u>7</u> Форма навчання <u>денна, заочна</u> Кількість кредитів ЄКТС <u>3</u> Денна форма навчання: 30 год. – лекції; 30 год. – практичні; 30 год. – самостійна робота. Заочна форма навчання: 6 год. – лекції; 6 год. – практичні; 78 год. – самостійна робота. Мова викладання <u>українська</u> Боженко Анатолій Іванович, кандидат сільськогосподарських наук., доцент кафедри агрономії anatoliybozhenko@ukr.net
Контактна інформація лектора (e-mail)	
Сторінка дисципліни на moodle.nati.org.ua	http://moodle.nati.org.ua/course/view.php?id=857

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни “Польове та лучне кормовиробництво” полягає у формуванні у майбутніх фахівців – агрономів технологічної підготовки з питань вирощування основних кормових культур, виробництва високоякісних кормів з них, які є основою годівлі сільськогосподарських тварин і підвищення їх продуктивності та теоретичної бази для подальшого вивчення базових дисциплін, які визначають рівень спеціальної підготовки майбутнього фахівця.

Дисципліна базується на знаннях біологічних особливостей культур, закономірностей росту і розвитку, факторів формування врожаю, умінні проведення технологічних заходів, спрямованих на одержання високих і сталих урожаїв при найменших затратах праці і матеріальних ресурсів.

Завдання вивчення дисципліни: Показати місце кормовиробництва у виробництві кормів, створенні надійної кормової бази; навчити студентів: біологічним та екологічним основам польового та лучного кормовиробництва, методам оцінки кормових та господарських якостей лучних трав і травостоїв, методам класифікації та інвентаризації природних кормових угідь, створенню інтенсивних сіножатей в системах поверхневого та докорінного поліпшення природних кормових угідь, створенню та раціональному використанню культурних пасовищ, формуванню сировинних конвеєрів з використанням однорічних, багаторічних та нетрадиційних кормових культур для заготівлі якісних кормів; допомогти оволодінню студентами навиків щодо одержання достатньої кількості високоякісних екологічно безпечних кормів.

Навчальна дисципліна формує такі міждисциплінарні зв'язки:

дисципліни, що передують: хімія, ботаніка, ґрунтознавство, метеорологія, мікробіологія та фізіологія рослин

дисципліни, що забезпечуються: землеробство, агрохімія, селекція, насінництво, рослинництво, фітопатологія

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми Агрономія спеціальності 201 Агрономія.

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК): здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; навички здійснення безпечної діяльності; прагнення до збереження навколишнього середовища;

Спеціальні (фахові) компетентності (СК): здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції; здатність застосовувати методи статистичної обробки дослідних даних, пов'язаних з технологічними та селекційними процесами в агрономії; здатність обґрунтовано використовувати методи селекційної роботи у процесах отримання нових гібридів та сортів зернових культур.

Програмні результати навчання (ПРН): володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття; ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов; проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції та відповідно до чинних вимог; володіти методами селекційної роботи зернових культур.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (л.з/ п.з, с.з/с.р)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
VIII семестр				
Модуль 1				
Тема 1 Кормовиробництво як галузь і наука, перспективи розвитку та шляхи інтенсифікації	Денна форма 1/1/2 Заочна форма 0,5/0,5/4	1. Розширити та вдосконалити знання і розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.	Доповідь з презентацією Виконання, самостійної роботи і тестових завдань	5
Тема 2. Значення, кормова цінність та використання зернових культур у кормовиробництві.	Денна форма 2/2/3 Заочна форма 0,5/0,5/4	2. Напрацювати напрями використання базових знань і практичних навичок у сфері виробництва кормів. 3. Розвинути базові знання щодо основних морфологічних, біологічних та господарських особливостей злакових та бобових зернофуражних культур, а також коренеплодів, бульбоплодів, баштанних, силосних та	Підготовка доповідей, рефератів, презентацій. Виконання, самостійної роботи і тестових завдань	5
Тема 3. Особливості технології вирощування зернофуражних культур.	Денна форма 2/2/3 Заочна форма 0,5/0,5/4		Підготовка доповідей, рефератів, презентацій. Виконання, самостійної роботи і тестових завдань	5

Тема 4. Значення зернобобових культур у нарощуванні обсягів виробництва кормового білка. Особливості технології вирощування зернобобових культур і використання у кормовиробництві.	Денна форма 2/1/3 Заочна форма 0,5/0,5/4	малопоширених кормових культур. 4. Знати і розуміти основні біологічні й агротехнічні концепції, правила і теорії, пов'язані з вирощуванням проміжних посівів кормових культур. 5. Знати і розуміти наявні класифікації, основні	Підготовка доповідей, рефератів, презентацій. Виконання, самостійної роботи і тестових завдань	5
Тема 5. Значення, кормова цінність та використання корене- та бульбоплодів, кормових баштанних культур у кормовиробництві. Особливості технології їх вирощування.	Денна форма 2/1/3 Заочна форма 0,5/0,5/4	культури, що найприйнятніші для проміжних посівів та технологію їх вирощування.	Написання тестів Розв'язок задач Доповідь з презентацією	5

Тема 6. Значення, кормова цінність та технологія вирощування основних силосних культур.	Денна форма 1/1/2 Заочна форма 0,5/0,5/4		Написання тестів Розв'язок задач Доповідь з презентацією	5
Тест до модуля 1				5
Разом за змістовим модулем 1				35
Модуль 2				
Тема 7. Проміжні посіви кормових культур як джерело виробництва високоякісних кормів та ефективне використання орної землі.	Денна форма 1/1/2 Заочна форма 0,5/0,5/4	1. Розширити та вдосконалити знання і розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогоспо-дарських та інших рослин. 2. Напрацювати напрями використання базових знань і практичних навичок у сфері виробництва кормів. 3. Розвинути базові знання щодо основних морфологічних, біологічних та господарських особливостей злакових та бобових трав. 4. Знати і розуміти основні біологічні й агротехнічні концепції, правила і теорії, пов'язані з підбором компонентів для створення травосумішок	Написання тестів Розв'язок задач Доповідь з презентацією	
Тема 8. Природні кормові угіддя України. Класифікація і розподіл їх за природними зонами.	Денна форма 1/1/2 Заочна форма 0,5/0,5/4		Написання тестів Розв'язок задач Доповідь з презентацією	5
Тема 9. Система докорінного і поверхневого поліпшення природних пасовищ і сіножатей	Денна форма 1/1/2 Заочна форма 0,5/0,5/4		Написання тестів Розв'язок задач Доповідь з презентацією	
Тема 10. Створення і використання культурних пасовищ і сіножатей.	Денна форма 1/1/2 Заочна форма 0,5/0,5/4		Написання тестів Розв'язок задач Доповідь з презентацією	5
Тема 11. Конвеєрне виробництво кормів.	Денна форма 1/1/3 Заочна форма 0,5/0,5/4		Написання тестів Розв'язок задач Доповідь з презентацією	5
Тема 12. Сучасні технології заготівлі кормів. Облік і оцінка якості кормів.	Денна форма 1/1/3 Заочна форма 0,5/0,5/4		Написання тестів Індивідуальна розрахункова робота Доповідь з презентацією	5
Тест до модуля 2				5
Разом за змістовим модулем 2				35
Всього за навчальну роботу				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ЗАГАЛЬНА ПОЛІТИКА КУРСУ

1. Академічна доброчесність

1.1. Студенти зобов'язані дотримуватись принципів академічної доброчесності:

- самостійне виконання письмових робіт, тестів, практичних завдань;
- уникання плагіату при підготовці есе, рефератів, презентацій та інших індивідуальних і групових робіт;
- дотримання авторських прав при використанні джерел інформації.

1.2. Порухення академічної доброчесності призводить до анулювання результатів відповідної роботи.

2. Відвідування та участь у заняттях

2.1. Регулярне відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим.

2.2. Активна участь у заняттях (включаючи обговорення, роботу в групах, виконання завдань) позитивно впливає на підсумкову оцінку.

2.3. У разі пропуску заняття студент повинен:

- попередньо повідомити викладача (якщо можливо);
- самостійно опрацювати пропущений матеріал;
- узгодити із викладачем можливість виконання пропущених завдань.

3. Виконання та здача завдань

3.1. Усі завдання мають бути виконані у встановлений термін, вказаний викладачем.

3.2. Прострочені завдання можуть бути прийняті до розгляду, але із зменшенням максимальної оцінки (за рішенням викладача).

3.3. У разі поважних причин (хвороба, форс-мажор) строки виконання завдань можуть бути подовжені за попередньою домовленістю.

3.4. При груповій роботі кожен студент несе відповідальність за свій вклад і повинен представити звіт про виконану частину.

4. Оцінювання

4.1. Оцінювання здійснюється відповідно до критеріїв, викладених у політиці оцінювання, яка наведена нижче.

5. Комунікація

5.1. Офіційним каналом комунікації є електронна пошта викладача, платформа LMS Moodle та месенджери, узгоджені між викладачем і групою.

5.2. Викладач відповідає на запити студентів у робочий час, з понеділка по п'ятницю.

6. Використання технічних засобів

6.1. Під час занять дозволено використовувати ноутбуки, планшети, телефони для навчальних цілей (конспектування, пошук інформації тощо).

6.2. Використання гаджетів для нецільових потреб (ігри, соціальні мережі) заборонено.

7. Поведінка під час занять

7.1. Всі учасники навчального процесу повинні дотримуватись етичних норм, проявляти взаємоповагу до викладача та одногрупників.

7.2. Агресивна, образлива чи будь-яка інша неприпустима поведінка може стати причиною дисциплінарних заходів.

8. Форс-мажорні обставини

8.1. У разі виникнення форс-мажорних обставин (надзвичайна ситуація, хвороба, технічні проблеми) студенти повинні повідомити викладача якомога швидше.

8.2. Усі можливі питання щодо термінів виконання завдань або участі в заняттях вирішуються індивідуально.

Ця політика спрямована на забезпечення ефективного та комфортного освітнього процесу для всіх учасників.

ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (інтерактивне викладення теоретичного матеріалу з використанням презентацій за допомогою мультимедійних засобів); практичні (семінарські) заняття (обговорення теоретичних питань, розв'язання задач, аналіз кейсів, групова робота), самостійна робота (вивчення рекомендованих джерел, опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до розв'язання задач і тестового контролю, виконання індивідуальних завдань, у тому числі з використанням платформи Moodle)

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 1.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
89-74	добре
60-73	задовільно
1-59	незадовільно

Загальна оцінка за курс для виставляється за результатами поточного, проміжного та підсумкового контролю згідно табл. 2.

Таблиця 2.

Формування загальної оцінки за курс

Максимальна кількість балів	60 балів (поточний контроль) сума балів оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання завдань	10 балів (модульний (проміжний) контроль) - тестування	30 балів (підсумковий контроль) - сума балів оцінок за теоретичні питання та/або практичні завдання
Мінімальний пороговий рівень	36 балів (поточний контроль)	6 балів (модульний (проміжний) контроль)	18 балів (підсумковий контроль)

Критерії оцінювання під час поточного контролю

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських (практичних) заняттях, а також результати самостійної/індивідуальної роботи.

Оцінювання роботи на семінарських заняттях, індивідуальної/самостійної роботи здійснюється за шкалою від «0» до «5». Загальна оцінка за окрему тему становить 5 балів і формується як середнє арифметичне аудиторної та індивідуальної/самостійної роботи.

Критерії оцінювання розв'язання задач представлено у табл. 3.

Таблиця 3.

<u>Критерії оцінювання розв'язання задач</u>	
Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Розв'язання задачі є абсолютно вірним. Студент володіє знаннями методики здійснення розрахунків, вміє нестандартно підходити до розв'язання задач (вирішення ситуацій) та робити обґрунтовані висновки.
4 бали	Задача розв'язана вірно, але обґрунтування висновків є недостатнім
3 бали	Задача розв'язана вірно, але немає висновків та хід розв'язання задачі (вправи, ситуації) не подано.
2 бали	При розв'язанні задачі виявлені неточності, помилки в розрахунках.
1 бал	Практичне завдання розв'язане невірно.
0 балів	Не було спроби розв'язати задачу

Таблиця 4.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує завдання стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує завдання стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Здобувач вищої освіти має бути оцінений не менш як з 60% семінарських (практичних) занять, передбачених навчальним планом. У випадку, якщо здобувач вищої освіти не був оцінений з відповідної кількості занять, він отримує 0 балів за кожне заняття, з якого мав бути оцінений.

При цьому здобувачу вищої освіти може бути зараховано виконання індивідуальних завдань за певне заняття якщо він не був оцінений за результатами проведення семінарського (практичного) заняття.

Основними видами індивідуальних завдань є: підготовка доповідей, рефератів; розв'язування задач, вирішення ситуаційних завдань, розв'язання тестів тощо.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Проміжний контроль проводиться у формі тестування і складається з 10 тестових запитань, кожне з яких оцінюється у 0,5 бали. Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «5». Результат у вигляді десяткової дробі округлюється. У разі, якщо здобувач вищої освіти за проміжний контроль отримав менше ніж 3 бали, то він вважається таким, що не склав проміжний контроль.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Максимальна кількість балів за виконання будь-якого з видів індивідуальних завдань складає 5 балів.

Критеріями оцінювання роботи з літературними джерелами є здатність студента збирати джерельну інформацію та критично її опрацьовувати. Оцінювання доповіді (реферату) здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Критеріями розв'язання задач (ситуацій) є знання методики здійснення розрахунків, вміння нестандартно підходити до розв'язання ситуацій та робити обґрунтовані висновки.

Окрім цього можуть бути зараховано прослуховування курсів і у відповідності до тема навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus та інших. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Семестрові екзамени в усній проводять за білетами. Екзаменаційний білет містить два теоретичних питання і одну задачу. Критерії оцінювання теоретичних та практичних завдань, які входять до підсумкового контролю, наведено у табл. 3-4.

Результат екзаменаційного контролю визначається як сума балів, які здобувач отримав за кожне з питань (завдань) екзаменаційного білета. Цей бал помножується на коефіцієнт 2. Якщо здобувач вищої освіти отримав недостатню кількість балів з поточного контролю (менше 36 балів) або не склав проміжний контроль, він не допускається до складання семестрового екзамену, а у відомості обліку успішності виставляється оцінка «незадовільно». У разі, якщо здобувач вищої освіти за екзамен отримав бал менше, ніж 18, то він вважається таким, що не склав екзамен. У графі «атестація» виставляється 0 балів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Макаренко П.С., Демидась Г.І. Луківництво. Київ. НУБіП України, 2015. 350 с.
2. Кормовиробництво та луківництво: навч. посібник. В.І. Григор'єв, Є.М. Огурцов, М.А. Бобро, В.Г. Міхеєв. Харків: ХНАУ. 2021 р. 512 с.
3. Багаторічні бобові трави як основа природної інтенсифікації кормовиробництва / Г.І. Демидась та ін. Київ: ТОВ «Ніланд-ЛТД». 2013. 322 с.
4. Штакал М.І., Штакал В.М. Теоретичні основи лучного кормовиробництва на осушених торфовищах. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2020. 184 с.
5. Каленська С.М., Дмитришак М.Я., Демидась Г.І. Рослинництво з основами кормовиробництва. Підручник. Вінниця. ТОВ «Ніланд-ЛТД», 2013. 650 с.

6. Кормовиробництво. Тваринництво. Навчально-методичний посібник. [редкол. О.О. Вінюков та ін.]. Вінниця : ТВОРИ, 2018. -95 с.
7. Зінченко О.І., Демидась Г.І., Січкарь А.О. Кормовиробництво: Навчальне видання. 3-є вид., перероб. Вінниця: ТОВ «Ніланд-ЛТД», 2014. 516 с.
8. Люцерна : монографія / Гноєвий В. І. [та ін.]. Харків. 2014. 249 с.
9. Пиндус В., Гуцаленко О., Омельчук С., Василенко Л., Горбань С. Основи органічного рослинництва : навч. посіб. Київ : Науково-методичний центр ВФПО, 2022. 326 с.
10. Мельник М. І. Підвищення продуктивності культурних пасовищ залежно від видового складу та рівня інтенсивності їх використання в умовах правобережного Лісостепу. Автореф. дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.12 / Нац. акад. аграр. наук України, Ін-т кормів та с.-г. Поділля, Вінниц. нац. аграр. ун-т. Вінниця, 2015. 20 с.
11. Кормовиробництво. Тваринництво. Навчально-методичний посібник. [редкол. О. О. Вінюков та ін.]. Вінниця : ТВОРИ, 2018. 95 с.
12. Демидась Г.І., Слюсар І.Т., Коваленко В.П., Демцюра Ю.В., Бурко Л.М. Нетрадиційні кормові культури. Київ. 2020.
13. Приходько В. О. Удосконалення технології вирощування змішаних посівів кукурудзи з високобілковими культурами на силос у південній частині правобережного Лісостепу України. Автореф. дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.12 / Поділ. держ. аграр.-техн. ун-т. Кам'янець-Подільський, 2020. 20 с.
14. Городецький О.С. Коваленко Р.В. Системи сучасних інтенсивних технологій: посібник до проведення практичних і самостійних робіт студентами агробіотехнологічного факультету за кредитно-трансферною системою навчання. Київ: КНТ, 2017. 64 с.
15. Мойсієнко В.В., Стоцька С.В., Сладковська Т.А. Виробництво кормів за органічного вирощування багаторічних і однорічних трав. Сільське господарство та лісництво. 2015. №1. С. 144–160.